І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... — Т. Шевченко

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 149. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го СЕРПНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, AUGUST 12, 1975 No. 149. VOL. LXXXII.

СТВОРЕНО ДОРАДЧУ КОМІСІЮ ДЛЯ УЧАСТИ ЕТНІЧНИХ ГРУП У СВЯТКУВАННЯХ 200-РІЧЧЯ ЗСА; ІВАН ШМОРГУН – ЧЛЕН КОМІСІЇ

Вашінгтон, Д. К. — Джон В. Ворнер, голова Управління для Відзначення 200-річчя Незалежности Америки (АРБА) проголосив прізвища 25-ох осіб, яких він найменував до Дорадчої комісії для участи етнічних та расових груп і автохтонних американців у відзначуванням 200-річчя Американської Незалежности. В склад цієї комісії, яка мала відбути перші наради тут у понеділок, 11-го серпня, входить інж. Іван Шморгун, активний український громадський діяч із Вест Френдшип у Меріленді.

Проголошуючи 25-членну комісію, В. Ворнер передусім висловив вдячність „усім активним громадянам нашої країни за їхню готовість допомогти нам в наших заходах, щоб у відміченні 200-річчя Америки взяли участь всі американці". Дорадча комісія була створена на рекомендацію Етнічно - Расової Ради для Відзначення 200-річчя Незалежности Америки, яка була створена рік тому і яка в співпраці з АРБА проєктує участь етнічних та расових груп у відміченні 200-річчя Америки на крайовому, реґіональному, стейтовому та місцевому рівнях. Етнічно - Расова Рада робить заходи для здобуття фондів на поодинокі проєкти етнічних і расових груп, як рівнож програми, приготовані автохтонними американцями. Створення нової Дорадчої комісії згідне із законом 93-179, на підставі якого голова АРБА має право назначувати такі і подібні комісії в цілях якнайширшої участи громадян країни у відміченні 200-річчя Америки.

Наради минулого понеділка мали бути присвячені оформленню новоствореної комісії, затвердженні її статуту, організаційним плянам та розглянненню деяких проєктів.

Українці Янґставну пишуть свою історію

Янґставн - Огайо. — Місцевий Український Комітет для відзначення 200-ліття ЗСА повідомляє, що вже зроблено заходи, щоби написати історію українців цього міста. Проєкт історії предложив на сходинах д-р Юрій Кульчицький, професор історії на Янґставнському стейтовому Університеті. Разом з запроєктованою історією відбудеться студентська конференція в квітні 1976, на якій студенти українського походження відчитають короткі праці про різні ділянки та аспекти українського життя в Янґставні. Приблизно десять доповідей, над якими вже працюють студенти, будуть видруковані в окремій збірці під назвою „Причинки до історії українців в Магонінґ Велі". Дорадником студентів є професор д-р Ю. Кульчицький.

Виставка праць „трьох Козаків" на Союзівці

Союзівка. — У неділю, біля полудня тут у павільйоні „Веселка" відкрито мистецьку виставку маестра Едварда Козака та його синів Юрія і Яреми. З мистецьких праць Едварда Козака було 30 оліїв і 3 мозаїки, Юрія Козака — 15 оліїв і темпера, особливо замітні були його ікони, виконані у модерно візантійськім стилі, і картини Яреми Козака — 15 оліїв і акриліка. На виставці закуплено багато образів усіх трьох мистців.

Визначні учні УМІ пописувались на Союзівці

Союзівка (Л. К.). — У суботу, 8-го серпня, о год. 8.30 вечора тут у павільйоні „Веселка" відбувся концерт визначних учнів Українського Музичного Інституту. Виступали Петро Дурво, Тая Саламаха і Андрій Кмета, які навчаються у проф. Дарії Каранович, і Марія Федоренко, учениця проф. Таїси Богданської. Вони заграли на фортепіяні композиції Баха, Бетговена, Шопена, Ліста і Косенка. Лариса Маґун-Гурин, сопрано, учениця проф. Валентина Здрайковського, при фортепіяновому акомпаньяменті Льва Струґацького виконала кілька арій і пісень. У включеному в програму скечі молодих талантів — працівників Союзівки, п. н. „Розлука", в головних ролях виступили Аня Дидик і Ромко Кизик та танцюристи — Оля Піскор, Міра Одежинська, Лідка Лодинська, Оксана Даціків, Іван Флис мол., Теодор Сенчишин і Юліян Микита. Співала і грала на гітарі Соня Тромса. Конферансьє програми — маестро Володимир Гентіш.

Відтак відбулася забава при звуках оркестри „Рушничок" з Монтреалю і „Темпа" Іринея Коваля. Прибуло 2,000 людей, в більшості молоді.

Молода професіоналістка одержала мистецьку нагороду

(І. К-р). — Молода українка, Марія Половчак - Мох, дочка Варвари та Івана Половчаків з Гарфілд, Ню Джерзі, одержала 14-го червня ц. р. першу нагороду за акварелю на малярській виставці „Вай - Сентеніел Арт Шов", у Будбріджі, Н. Дж.

Марія Мох закінчила бизнесовий факультет Ессекс Коледжу в Нюарку і тепер працює секретаркою віцепрезидента дослідного відділу „Джонсон енд Джонсон Бейбі Продактс Компані" в Ню Бронсвіку. Від 4-ох років спонзоровані стейтом аматорські кляси малярства для дорослих у Вудбріджі і Саут Плейсфілді, Н. Дж., малює олії й акварелі. В рр. 1973-74 брала участь в кількох місцевих малярських виставках, з гарним успіхом.

Марія Мох та її чоловік, інж. Ігор Д. Мох, є членами нашої великої союзової родини. Марія належить до 42-го Відділу УНС ім. Тараса Шевченка в Пассейку, а її чоловік є членом 361-го Відділу УНС Т-во „Дністер" у Ню Йорку.

ПРЕЗИДЕНТ ФОРД ВІДЗНАЧИВ ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ПРЕЗИДЕНТУРИ, РОЗПОЧАВ „РОБОЧІ ВАКАЦІЇ"

Вашінґтон. — Минулої суботи, 9 серпня, президент Джералд Форд без надзвичайного розголосу відзначив першу річницю своєї президентури тим, що оприлюднив інтерв'ю, переведене день раніше із представниками трьох пресових аґенств, а також тим, що разом з жінкою, Бетті Форд, відбув спільну вечерю із віцепрезидентом Нелсоном Рокефеллером і його дружиною, Геппі. Поза тим, субота була „звичайним робочим днем для Президента", як заявив пресовий секретар Білого Дому Рон Нессен. День пізніше, тобто в неділю, 10 серпня, президент Форд розпочав двотижневі „робочі вакації".

У інтерв'ю з кореспондентами президент Форд заявив, що він далі не розуміє як люди, причетні до Вотерґейтської афери, яка рік тому привела до резиґнації президента Ричарда Ніксона, могли дозволити на те, щоб дійшло до влому до головної квартири Демократичної партії та до спроб затаїти цілу Вотерґейтську справу. Він сказав, що ціла Вотерґейтська афера буля цілком непотрібною та непродуманою справою. Під час інтерв'ю президент Форд також заявив, що під час його передвиборчої кампанії в 1976-му році він наголошуватиме „поміркованість і центризм", що, на його думку, задовольнить більшість виборців. Він також сказав, що продовжуватиме свою політику щодо зменшення видатків Уряду та продовжуватиме накладати „вето" на законопроєкти, які вважатиме шкідливими, наприклад, далі плянує накласти „вето" на пропозицію Конґресу продовжити принаймні на 6 місяців урядову контролю над цінами американських нафтових продуктів.

У суботу, 9 серпня, президент Форд відзначив медалею Крайового Аеронавтичного і Космічного Управління (НАСА) астронавтів Томаса Стаффорда, Доналда Слейтона і Венса Бренда, які недавно відбули полет із совєтськими космонавтами. Того самого дня Президент мав наради зі своїми економічними дорадниками, спеціялістами щодо енергетичних справ, а також із членами Крайової Ради Безпеки. Під час нарад із членами Крайової Ради Безпеки президент Форд правдоподібно обговорював недавню поїздку до Европи, зокрема вершинну конференцію в Гельсінках і підписання т.зв. Европейської Декларації, а також його розмови з генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим щодо обмеження атомової зброї.

У суботу Президент і його жінка відбули спільну, приватну вечерю із віцепрезидентом Нелсоном Рокефеллером і його дружиною. Коментатори твердять, що ця вечеря мала на меті підкреслити, що президент Форд хоче, щоб Нелсон Рокефеллер у 1976-му році був кандидатом Республіканської партії на пост віцепрезидента, хоча консервативні республіканці неприхильно наставлені до Рокефеллера.

В неділю, 10 серпня, президент Форд розпочав свої двотижневі „робочі вакації". Того дня він відвідав переселенчий табір у Форт Чефі, Арканзо, де тепер перебуває коло 20,000 втікачів із Південного В'єтнаму та Камбоджі. Під час цих відвідин він розмовляв із самими втікачами, а також із американськими урядовцями, які занимаються переселенням цих втікачів до різних частин ЗСА. Він дізнався, що наразі переселено понад 65,000 втікачів, а ще більше перебуває в чотирьох переселенчих таборах в ЗСА. Із Арканзо Президент мав відлетіти до Вейл, Колорадо, де переведе двотижневі „робочі вакації".

Американські конґресмени відбули розмову із совєтськими жидами

Москва. — У неділю, 10 серпня, група американських конґресменів, які під проводом спікера Палати Карла Алберта тепер відбувають офіційні відвідини Совєтського Союзу, перевела двогодинну розмову із кільканадцятьма совєтськими жидами, які стараються одержати візи на виїзд із СССР. Конґресменка Міллісент Фенвик, республіканка з Ню Джерзі, після цієї зустрічі сказала, що цілком іншою справою є бути в Америці і чути про недолю людей в СССР, а зовсім інше є зустрінутися віч-на-віч з жінками, чоловіки яких находяться в совєтських тюрмах, або із людьми, які вже роками не бачили своїх дітей. Конґресменка Фенвик, як також конґресмени Сидні Єйтс з Іллиной, Едвард Боленд з Массачусетс, Вілліям Ґрін з Пенсильвенії та Филипс Биртон з Каліфорнії, належать до комісії, яка має за завдання розглянути справу еміґрації та людських прав під час цих відвидин у Совєтському Союзі. Конґресмени вже відвідали Ленінґрад, а в понеділок, 11 серпня, мали розпочати формальні розмови з членами Верховного Совєту, а в середу, 13 серпня, відвідати курорти над Чорним морем.

Під час недільної розмови із совєтськими жидами, яка відбулася без перешкод з боку совєтських властей, конґресмени одержали ближчі інформації про проблеми щодо виїзду із СССР та про переслідування тих, які стараються одержати візи на виїзд. Вони говорили з математиком Александром Лунцом, який був звільнений з праці після того, як вніс прохання на виїзд із Совєтського Союзу. Вони також говорили з п-і Ройтбурд з Одеси, чоловік якої тепер находиться під арештом за те, що минулого місяця старався зустрінутися з американськими сенаторами, які відвідували СССР. Александер Лунц дякував американським конґресменам за їхнє зацікавлення недолею людей в СССР, а інший совєтський жид, фізик Александер Лернер, закликав Уряд ЗСА використовувати факт, що СССР потребує американської технології та хоче поліпшити торговельні зв'язки з Америкою, щоб змусити Москву полегшити свою еміґраційну політику. Конґресмени заявили, що вже перевели кілька розмов із совєтськими урядовцями в справі вільнішої еміґрації, але наразі ці урядовці виявилися „досить впертими".

19 КОНҐРЕСМЕНІВ ЗСА ВИХАЛИ ДО СССР

Вашінґтон. — Велика група членів Конґресу ЗСА в числі 19 осіб (12 демократів і 7 республіканців) на чолі зі спікером Палати Репрезентантів К. Албертом (демократ з Оклягоми) виїхали в понеділок 4-го серпня ц.р. до Совєтського Союзу. У своїй чотиритижневій поїздці конґресмени плянують відвідати ще Румунію і Югославію.

ЦЬОГОРІЧНІ ЖНИВА В СССР МАЙЖЕ КАТАСТРОФАЛЬНІ

(М. Р.) Західні спеціялісти, обговорюючи совєтську купівлю збіжжя на Заході, себто в ЗСА, Канаді й Австралії, зазначають, що цьогорічні жнива в СССР дуже мало кращі від катастрофальних жнив 1972-1973 року. Цей 1975-ий рік, останній у п'ятирічці 1971-75, буде рекордовий — сподівалися совєти. Це ж була справа престижу, як теж бажання завершити п'ятирічку перемогою. Після того, як совєти вложили більйони долярів у сільське господарство, були певні, що такий недорід, як у 1972-му році, вже не повториться. Ще заки проголошено цьогорічні величезні закупівлі збіжжя, совєти висловлювали турботні погляди про цьогорічний врожай. Причиною неврожаю була погана погода, як теж зменшення засівної площі. До неврожаю спричинилася теж погана організація й незугарна робота.

При кінці липня ц. р. совєти підписали умову в справі закупна 14 мільйонів тонн збіжжя у ЗСА і Канаді та 750,000 тонн в Австралії. Те збіжжя має бути доставлене в 1975-76 році. Совєтські представники стараються підшукати ще більше збіжжя. З 14 мільйонів тонн замовленого збіжжя має бути 8 мільйонів тонн пшениці, решта збіжжя для корму тварин.

Совєти продукують приблизно 1,550 фунтів збіжжя на особу, в порівнянні з 2,076 фунтів у ЗСА. Одначе совєтські люди їдять майже $2\frac{1}{2}$ разів стільки збіжжя, що американці. Зате споживання м'яса в СССР майже тричі менше ніж американців, згідно з обрахунком Об'єднаних Націй.

Совєти стараються продукувати більше м'яса й уважають, що це можна досягнути дешевше, коли кормитимуть тварини підлішим крайовим збіжжям, а недостачу збіжжя збільшувати спроваджуванням збіжжя першого сорту. Як досі, совєтам недостає для корму тварин яких 20 мільйонів тонн збіжжя річно, а як стверджують то на будуче потребуватимуть для корму ще більше збіжжя.

Інша причина, що совєти потребують так багато збіжжя це те, що вони мусять доставляти приблизно 7 мільйонів тонн для держав Східнього Бльоку, як теж для Індії, а також приязним державам в Азії й Африці. Дещо зі збіжжя, закупленого на Заході, має бути збережене для резерви.

Як і в 1972-му році, совєтська преса мовчить про цьогорічний недорід, хоч преса й радіо присвячують багато більше місця й часу для справ хліборобства, ніж західня преса. Як і в минувшині, совєтська преса нічого не згадує про збіжеві трансакції із Заходом. Населення СССР довідується про купівлю збіжжя в капіталістичних державах із закордонного радія.

НОВІ ЗУДАРИ В ПОРТУҐАЛІЇ, КОМУНІСТИ ВЖИВАЮТЬ ЗБРОЮ

Лісбона, Портуґалія. — Пресові кореспонденти інформують про нові зудари в Портуґалії між антикомуністично настроєними масами народу і членами комуністичної партії на півночі країни. Комуністи в місцевості Браґа обстріляли антикомуністичне зібрання римо-католиків, поранивши при тому 20 осіб, 3-х з них важко. Цей зудар між антикомуністами і комуністами був одним з найбільш серіозних і його наслідки можуть мати вирішальне значення для дальшого розвитку подій в Портуґалії. Анварo Кунгаль, генеральний секретар комуністичної партії Портуґалії, після цього зудару в Браґа скликав в ночі з 10 на 11-го серпня пресову конференцію на перемісті Лісбони на якій намагався заперечити, що існує, мовляв, якийсь „антикомуністичний терор" і закликав до „порядку і пошанування законів" в країні.

Вороже наставлення до комуністичної партії все більше й більше поширюється серед цивільного населення Портуґалії і військо практично мусіло ізолювати новосформований уряд прем'єра Васко Ґонсальвеса від народу. В боротьбу і антикомуністичні акції включилась також Римо-Католицька Церква Портуґалії у зв'язку з ліквідацією комуністами і лівими угрупуваннями два місяці тому католицької радіостанції в Лісбоні.

Протестний похід католиків в Браґа і гострий виступ архиєпископа Франціска Марія да Сільви, був започаткуванням нових протестних акцій католиків проти комуністів, яких Архиєпископом очеркнув, як „ворогів релігії". Тисячні маси народу, проходячи біля бюра комуністичної партії, обкидали будинок камінням і розпочали словну баталію з комуністами. Комуністи, побоюючись, що антикомуністи розпічнуть атаку на бюро, відкрили вогонь з автоматичної зброї, поранивши багатьох осіб. Комуністів і їхне бюро врятували тільки військові частини, які при допомозі слізного газу розігнали демонстрантів і запобігли спаленню будинку.

Серед військових частин відбуваються також мітинґи і наради старшин, які незадоволені з новосформованого уряду, який, мовляв, веде країну до комуністичної диктатури.

В Москві помер Дімітрі Шостаковіч

Москва. — ТАСС, пресове аґентство Совєтського Союзу, повідомило, що в неділю, 10-го серпня ц. р. у пополудневих годинах помер на 68-му році життя відомий совєтський композитор, педагог і народний артист СССР Дімітрі Шостаковіч. Приблизно 10 днів тому Шостаковіча було доставлено до шпиталю Кунцево на передмісті Москви, в якому лікуються кремлівські верховоди і їхні родини, де його лікували на серцеву недугу. В офіційному повідомленні ТАСС не згадується про подробиці хвороби композитора.

Дімітрі Шостаковіч закінчив Ленінґрадську (Петроградську) консерваторію в 1923 р., але вже в половині 20-их років виступав як пияніст, виконуючи власні твори і твори інших композиторів та клясиків. Від 1973 до 1941 р. викладав музику в Ленінградській, а від 1943-1948 р. в Московській консерваторії. Д. Шостаковіч створив цілий ряд симфонічних творів, опер і оперетoк, між ними такі відомі, як „Леді Макбет" Мценського повіту", „Катерина Ізмайлова", „Світлий струмок" та багато інших. Крім того, писав музику до кіно - фільмів, а його твори виконували не тільки відомі симфонічні оркестри СССР, але також західнього світу.

УКРАЇНСЬКІ І ІНШІ УВ'ЯЗНЕНІ ВИМАГАЮТЬ ВИЗНАННЯ ЇХ ПОЛІТИЧНИМИ В'ЯЗНЯМИ. РЕЖИМ СТОСУЄ НОВІ РЕПРЕСІЇ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Згідно з найновішими вістками, від початку 1975 року Пермські табори стояли під знаком дальшої боротьби в'язнів за визнання за ними — правно і фактично — статусу політичних в'язнів. У лютому 1975 р. Микола Бондар офіційно склав заяву з домаганням визнати його політичним в'язнем з усіма наслідками цього статусу. Засуджений в 1970 році за участь в демонстрації у Києві та „антисовєтську" діяльність на 7 років таборів, він перебуває від 1973 року у таборі 389-35, куди його перевезли з Мордовських таборів (17А). Він був одним з учасників голодового штрайку в грудні 1971 року.

Одночасно з Бондарем заяви про визнання за ними статусу політичних в'язнів склали Віталій Калиниченко і Яків Сусленський. Калиниченко засуджений ще 1 грудня 1967 року на 10 років таборів за політичні переконання і перебуває у таборі 389-36. Він був автором заяви до Президії Верховної Ради СССР з 24 листопада 1974 року.

Якова Сусленського засуджено в 1970 році за „антисовєтську діяльність" на сім років таборів. Після покарання його адміністративним порядком, без судового процесу на 25 днів у ШІЗО, його в квітні - травні 1975 року перевезли до Владимирської тюрми, де перших шість місяців йому призначили суворий режим. У травні, за скаргу проти „заборони висловлюватися" його покарали 15 днями карцеру.

Юрій Гродецький, який відбував покарання у таборі 389-36, за домагання статусу політв'язня був покараний на 70 днів в ШІЗО, а весною 1975 року його перевезли до Владимирської тюрми, де перші два місяці він перебував на суворому режимі.

Бондар і Калиниченко також були запроторені адміністративним наказом на довший час в ШІЗО за свої домагання статусу політв'язнів.

В червні 1975 року у Владимирській тюрмі наступні в'язні відмовилися від примусової праці: Бабур Шакиров, Владимир Буковський, Йосиф Мешенер, Анатолій Здоровий, Юрій Судка, Георгій Давидов, Михайло Мачаренко, Витольд Абанькин, Олекса Сафронов, Владимир Афанасєв, Яків Сусленський Гунар Роде, Юрій Гродецький, Олександер Чекалин.

Усіх їх покарали різними адміністративними засобами, не противився б такому збільшенню.

РУХ СПРОТИВУ В СССР І В УКРАЇНІ БУВ ТЕМОЮ СТУДЕНТСЬКОГО СИМПОЗІЮМ В ТОРОНТІ

Торонто (СУСК). — Старанням Союзу Українського Студентства Канади тут в днях 4-6 липня ц. р. відбувся симпозіюм, темою якого був рух спротиву в Совєтському Союзі взагалі, а в окупованій Україні зокрема. На симпозіюмі, на який прибуло 120 учасників з багатьох міст Канади й ЗСА, з доповідями виступали: проф. Богдан Боцюрків (із Карелтонського університету) представив релігійну проблему в русі спротиву; проф. Микола Богатюк (із ЛеМойн Коледж в Ню Йорку) доповідав про економічні чинники, які впливають на рух спротиву; Марко Бойцун (Торонто) дав загальний огляд про рух спротиву в Східній Европі та в Совєтському Союзі і їхній вплив на рух спротиву в Україні; Меланія Чайковська (Ню Йорк) розглянула ролю жінки в Совєтському Союзі; Мирослав Дяковський розглянув проблематику інформаційних каналів і їх вплив на совєтський уряд як і на членів руху опору; Джак Айзнер (генеральний секретар Канадського Союзу Жидівських студентів) доповідав про жидівських політв'язнів; Роман Купчинський (Ню Йорк) зосередився над політичним аспектом руху спротиву; Оля Купловська (з Онтарійського Інституту для Студії Шкільництва розглянула розвиток політичної думки жіноцтва в Совєтському Союзі, проф. Роман Сербин (із Квебекського університету) розглянув національний аспект руху спротиву; Мирослав Шкандрій (з Торонтонського університету), який говорив про культурний - літературний аспект руху спротиву; та Ейбі Вайзфельд (з Йорк університету), який розглянув жидівський рух спротиву в Совєтському Союзі, зокрема в підсовєтській Україні.

Рівнож представники Комітетів оборони совєтських політв'язнів звітували про працю Комітетів: Адріян Каратницький з Комітету оборони совєтських політв'язнів (Ню Йорк), Христя Хом'як з Комітету Акції Оборони Жіночих прав в Совєтському Союзі (Торонто), Мирон Спольський з СУСК (Торонто), Данило Ткач із Комітету Оборони Людських Прав в Совєтському Союзі (Чікаґо), Андрій Бандера з Комітету Оборони Валентина Мороза (Торонто), та Стефан Вельгаш з Комітету Оборони Валентина Мороза (Вінніпеґ).

Симпозіюм був успішний з того огляду, що разом із аналізою і дискусією про важливість праці оборони політв'язнів, учасники так само краще запізналися із цілістю руху спротиву в СССР та його різними аспектами.

Помер Михайло Зельвак, довголітній предсідник 104-го Відділу УНСоюзу

Перт Амбой, Н. Дж. — Довголітній предсідник місцевого 104-го Відділу Українського Народного Союзу, Т-ва „Український Тризуб" Михайло Зельвак, помер тут 22-го липня на 80-му році життя.

Покійний народився 4-го серпня 1895-го року в Сяніку в Західній Україні і вже в 1920 році, вкоротці після прибуття до ЗСА, став членом УНСоюзу, а вслід за цим також активним союзовим діячем у Перт Амбой, Н.Дж.

Бл.п. Мам'яти Зельвак осиротив доні Марію М. Данте й Анну Дротар та синів Івана і Володимира. Місцева союзова громада разом з ріднею відпровадила Покійного на вічний спочинок 25 липня ц.р. на український католицький цвинтар в Говплон, Н.Дж.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Совєтська божевільня

Два листи відомих членів совєтської секції „Міжнародної Амнестії", письменників Миколи Руденка з Києва і Віктора Соколова з Москви, тексти яких були надруковані в „Свободі" минулого тижня, належать до найбільш промовистих документів совєтської дійсности. Микола Руденко, в мешканні якого в Києві поліційні власті на розпорядження прокуратора міста Москви 18-го квітня 1975 зробили обшук і його самого на кілька днів заарештували, написав листа до совєтського партійного верховода Леоніда Брежнєва у власній обороні та в обороні його російського приятеля і також члена „Міжнародної Амнестії" Андрея Твердохлєбова, а Віктор Соколов звернувся до головного психіятра в міністерстві здоров'я Української ССР, д-ра Георгія Воронкова, в обороні запротореного до психіятричної в'язниці українського вченого - математика Леоніда Плюща.

Микола Руденко в своєму листі прямо геніяльно вказує на ціле безглуздя совєтської системи, базованої на цілком віджитому і самим життям запереченому „вченні" Маркса про „додаткову вартість", що його конвульсійно обороняють та на якому базують свою систему і поведінку не тільки совєтські верховоди, але і всі чиновники, навіть не спостерігаючи, що цим вони тепер єдині підходять під поняття „буржуазії" — назадницького міщанства, яке рівночасно тупоумними словами поборюють. „Ми літаємо на ракетах, а думка наша їде волами", — пише Руденко Леонідові Брежнєву і це чи не найкраща характеристика совєтської дійсности.

Її, цю дійсність, не менш промовисто доповнює лист Віктора Соколова до д-ра Георгія Воронкова. Соколов найкоротшими словами і не прямо, але посередньо звертає увагу головному психіятрові в міністерстві внутрішніх справ Української ССР, назвавши його кривоприсяжником, що це властиво він, цей головний психіятр, сам потребує психіятричного лікування, і з цього можна прийти до недвозначного висновку, що не Леонід Плющ належить до того в'язничного дому божевільних у Дніпропетровську, але належать там ті психіятри, які туди Плюща запроторили і тримають, щоб там, у божевільні, сховати разом з Плющем ідеї, з якими вони чи їхні верховоди не погоджуються.

Характеристики совєтської дійсности в листах Руденка і Соколова тільки підтверджують від давна наявну істину, що Совєтський Союз з його системою — це одна велетенська божевільня...

Передбачування здійснюються

Минулого тижня Департамент праці повідомив, що протягом липня гуртові ціни на американські продукти зросли в загальному на 1.2 відсотка, а найбільше зросли ціни сільськогосподарських продуктів, бо аж на 4.6 відсотка. Самі речники Департаменту праці заявили, що зріст в цінах сільськогосподарських продуктів був частинно спричинений тим, що Совєтський Союз закупив в Америці велику кількість пшениці, кукурудзи та ячменю. Це зменшить постачання цих родів зерна тут в ЗСА, а як відомо, коли зменшуються запаси, то зростають ціни на дані продукти. Деякі урядові економісти і спеціялісти з приватного сектора твердять, що ціни харчових продуктів в Америці можуть зрости ще навіть більше, якщо Совєтський Союз закупить в ЗСА ще додаткові кількості зерна.

Отже, як бачимо, здійснюються передбачення Артура Бирнса, голови Федеральної Ради Резерв, який в кінці липня заявив перед Спільною Конгресовою Економічною Комісією, що цьогорічний продаж Совєтському Союзові великої кількости зерна таки спричинить високі підвищки в цінах харчових продуктів в ЗСА, хоча Білий Дім запевняв, що небезпеки нема. Показується також, що правильним було рішення Міжнародної Асоціяції Портових Вантажників не навантажувати на кораблі зерна для СССР, аж поки провід цієї профспілки не перевірить, чи продаж зерна не доведе до подорожіння харчових продуктів у ЗСА.

Очевидно, що рішення портових робітників не навантажувати зерна для СССР було базоване не тільки на побоюваннях щодо зросту в цінах тут в Америці, але також і на тому, що портові вантажники, як і подавляюча більшість американських профспілок і робітників, правильно оцінюють експлуатаційну рабовласницьку совєтську систему і не бажають її скріплювати. На своїй конвенції в липні вантажники цілком певно брали під увагу також можливість, що американське зерно може бути продане або „подароване" Москвою т. зв. невтральним державам з метою прихилити ті держави до комуністичного бльоку. Американський робітник ніяк не погодиться на те, щоб американське зерно чи інші продукти допомагали скріплювати і поширювати в світі комунізм.

Українці в Америці та їхні установи повинні використати антикомуністичні настрої портових вантажників, а також найновіші повідомлення Департаменту праці щодо зросту в гуртових цінах харчових продуктів, і звернутися до головного проводу Міжнародної Асоціяції Портових Вантажників та до проводів її філій, щоб портові робітники таки не навантажували на кораблі зерна, закупленого Совєтським Союзом. Треба також звертатися до членів обох палат Конгресу, щоб законодавці перевели перевірку цілого продажу зерна для СССР і дальших можливих негативних наслідків цього продажу на економіку ЗСА.

Конгресмен Біяджі виступив проти продажу зерна для СССР

Вашингтон. — Нюйоркський конгресмен Маріо Біяджі виступив в четвер, 7-го серпня ц.р. проти заплянованого продажу зерна для СССР. Біяджі зокрема обвинувачив секретаря сільського господарства Ерля Батса, що він, мовляв, фальшиво інформував Конгрес і американський нарід, що продаж зерна не матиме впливу на підвишки цін на сільськогосподарські продукти. Біяджі вимагав негайного здержання транспортів пшениці і перевірки цілої справи. „В той час, як Адміністрація жонглює цифрами, — заявив конгресмен Біяджі, — американський консумент терпить від все зростаючих цін на харчі".

П. Ф.

СУМНІВНА „ЗГОДА В СІМЕЙСТВІ"

Конференція представників держав Европи (якщо до Европи зачислити Туреччину) та Америки (Канада й ЗСА) закінчилася в Гельсінках, столиці Фінляндії. Президент Форд провідав після того деяких сателітів Москви, щоб показати їм, що Америка пам'ятає про їхню залежність від совєтської імперії, але не може їм допомогти. Говорилося при тому про традиційну прихильність Америки до незалежности народів, що попали під „московський караул" після Другої світової війни. Про народи, силою прилучені до Совєтської імперії, Форд не згадував зовсім.

Коли порівняти наслідки конференції в Гельсінках і мирового Конгресу у Відні 1814-1815 року, то доводиться ствердити: монархи і їхні дипломати у Відні були більш „ліберальні" в деяких своїх рішеннях і заявах, ніж конференція в Гельсінках. Звичайно, Віденський Конгрес теж зформулював немало гарних фраз про права народів. Але той Конгрес дав полякам широку автономію з досить ліберальною конституцією („Конгресівка"). Цар Александер І мав титул короля польського, і поляки під російським протекторатом розвивали свою культуру теж на землях білоруських, литовських і українських. (Польський університет у Вільні, висока польська школа - „Ліцей" у Кремінці і т. ін.). Фінляндія, котру завоював Александер І, бувши в союзі з Наполеоном І, дістала широку автономію.

Про будь - яке злагіднення долі народів, що попали під „опіку" Москви, на конференції в Гельсінках не було мови. Правда, московська сторона говорила, давнім звичаєм, про свободу й незалежність народів, про невтручання до внутрішніх справ інших країн та про свободу інформації між вільними державами і народами, підлеглими Москві. Але кожний знає ціну цим декляраціям і підписаним зобов'язанням на конференції: такі обітниці давали московські дипломати ще тоді, коли підписано статут Об'єднаних Націй. Тому іронічна заувага британського прем'єра Гаролда Вілсона в промові в Гельсінках має свою вагу: він сказав, що заяви Брежнєва на конференції в Гельсінках про заборону втручання силою чи загрозами до справ інших країн могла б раніше, до 1968 року, вплинути на долю Чехо - Словаччини, окупованої „братніми арміями". До цих слів московські ватажки зовсім глухі.

Коли порівняти „стиль" дипломатії московського царства 16-18 віків з тактикою теперішніх вождів совєтської імперії, то подібність давніх дипломатичних звичаїв і сучасних виявляється велика.

Г. Котушіхін, московський високий урядовець за царя Алексія в XVII віці, втік із Москви в Швецію і описав устрій і звичаї московської держави. Він зазначив, що московська дипломатія не визнає правди.

Автор „Історії Русов" (початок XIX в.) писав, що обман, підступ, віроломство, інтриги — були поширені в політиці московського царства. Тому ті московські дипломати, що вміли орудувати несовісними заявами, мали хвалу й нагороди московського уряду. Автор „Історії Русов" згадує, що дипломат ісламської віри, коли присягне „бородою Пророка", то додержить слова. Московські дипломати безсоромно руйнували зобов'язання і заприсяжені обітниці. Мабуть мав на увазі ці звичаї московський поет, західньої культури, князь Хворостінін, що жив у XVII віці:

„Московскіє люди сєют
землю рож'ю,
а живут всє лож'ю"...

Конференція в Гельсінках фактично визнала сучасні кордони в Европі за непорушні. Від того мала найбільші вигоди Москва.

Забезпечивши свій „стан посідання" в Европі, Москва може тепер рішучішим тоном говорити з комуністичним Китаєм, котрий веде пропаганду проти імперіялізму „ревізіоністів" і вносить незгоду в комуністичний рух різних країн. Тому можна зрозуміти тривогу провідників комуністичного Китаю: Москва буде старатися паралізувати впливи Китаю в Азії та в Африці. Перемога Москви на конференції в Гельсінках не віщує нічого доброго комуністичному Китаєві.

Державний дефіцит виноситиме 60 більйонів – твердить Саймон

Вашінгтон. — Секретар скарбу Сіллієм Саймон у четвер, 10 липня, заявив групі кореспондентів, що він тепер переконаний, що бюджетовий дефіцит за цей фіскальний рік, який розпочався 1-го липня, виноситиме тільки 60 більйонів долярів, а не 80 або навіть 100 більйонів, як це він побоювався 6 місяців тому.

Саймон сказав, що президент Форд погодиться на 60-більйоновий дефіцит і тому закликав Конгрес ще більше обмежити видатки федерального уряду. Секретар скарбу хвалив законодавців за те, що протягом останніх кількох місяців виявили готовість іти на компроміси з Білим Домом щодо бюджетових питань.

Д-р Михайло Стефанів

НАШЕ СЕРЦЕ

(З приводу зменшення смертностей від К.С.Х.* в Америці)

Коронарні серцеві хвороби, колись і в Америці рідкісні випадки, стали і тут, почавши з 1920 років, помітно зростати і вже в 1950 роках набрали майже епідемічних розмірів. Кожного року що сотого мужчину середнього віку нападає К.С.Х.* і серцеві інфаркти набрали познак найгрізнішого вбивці чоловіків у віці між 35 - 64 роками. Це трагічне явище особливо б'є по нашій громаді в Америці, Австралії і Канаді. Рік-у-рік відходять від нас в силі віку, або стають інвалідами цінні наші громадяни і здається цьому немає стриму.

Запобіжна медицина, враз із науковими дослідами, стоїть все ще безрадна перед істотною, на позиціях молекули, причиною зароджування процесів коронарних хвороб, і обмежується приписами загального характеру — порадами щодо гігієни побуту, а клінічна з подиву гідним зусиллям змагається з грізними коронарними випадками, але, на жаль, тільки декому рятує життя.

В цьому невеселому положенні особливою вісткою було повідомлення з Національного Центру Здоров'я **, що смертність білих мужчин у віці між 35-им і 64-им роками від К.С.Х. зменшилась за п'ятирічний період від 1968 до 1972 років на 8.7%. З цього 11.4% у віці між 35 і 44, а 7.3% між 45 і 54 роками. Між білими жінками смертність змаліла тільки на 7.3%. Смертність чорних мужчин від К.С.Х. зменшилась на 13%, а чорних жінок — аж на 17.5%. Дещо подібні дані про смертність від К.С.Х проголосила була Метрополітальна Обезпеченева Компанія ще 1973 року. Це перший раз в історії медичної статистики є не то що перелім, але й виразне обниження випадків смерти від КСХ. Цю вістку подано на основі дбайливо перевірених матеріялів і її, згідно з заявою відомого чікаґівського кардіолога Єремії Стамлера, слід уважати не statistical fluke (щасливим статистичним випадком), але дійсно фактом.

Що склалось на це неабияке радісне явище? Прямої і докладно з'ясованої відповіді нема, як нема такої ж на саме існування К.С.Х. У загальному розумінні уважають, що К.С.Х. — це „модерна чума", або сите життя, засноване на модерній технології. Якщо так трактувати справу, тоді логічний висновок, що певне відхилення від переситу мало б бути причиною обниження смертности від К.С.Х. І дійсно, знавці превентивних заходів проти коронарних хвороб, між ними проф. Стамлер, дошукуючись причини цього радісного явища, вбачають її в деякій зміні гігієни побуту американців за останнє десятиріччя та в поліпшенні рятувально - лікувальних заходів.

Велика кількість осіб середнього віку, головно мужчин (на жаль, не в нашій громаді) кинули курити (проф. Стамлер уважає курення за найгрізнішу причину коронарних хвороб в Америці), а теж діста американців за останні роки помітно „схудла". В Америці їдять вже менше як колись яєць, масла, смальцю, але консумція м'яса зростала аж до 1970 року. Завершенням теперішнього погляду на причину зменшення смертности від К.С.Х. мали б бути результати із слідуючого п'ятирічного періоду, що кінчається 1977 року. Розсудливо думаючи, вони повинні випасти ще кращими, як ті за перший період. Бо громадянство, довідавшись про зменшення випадків коронарних хвороб та смертности від них, повинно ще з більшою увагою взятися за самоконтролю, вистерігаючись, де можливо, всього того, що призводить до коронарних хвороб.

Хоч, ніде правди діти, механізму тих біохемічних і біофізикальних процесів, що започатковують і складаються на розвиток серцевих інфарктів ще не розгадано, то понад всякий сумнів виявлено, що особи з надміром ліпопротеїнів у крові — гіперліпопротеїнемією —, а передусім типу II, IV і III, з підвищеним тиском крови, гіперглікемією, що курять, працюють постійно в напрузі, кілька разів більше наражені на коронарні серцеві хвороби, як ті, хто вільний від цього.

Стверджено, що й спадковість, що по різному об'являється, то вчасніше, то пізніше, це залежить головно від побуту, має децидуючий вплив на розвиток К.С.Х. Надмірна вага, недостача фізичного руху, занечищене денатуралізоване повітря, хлорована вода та ще може не джерельна, „витехнолоджений" з його природних багатств харч, а часами й з природної конструкції (гомогенезоване молоко) теж у великій мірі сприяють розвиткові коронарно серцевої хвороби.

Але найбільшим з-поміж вищезгаданих шкідників серцево - судинної системи треба, на нашу думку, вважати ситу, солодку, перетовщену їжу. Про це тут, в Америці, свідчать статистичні дані за останніх 10 років. Вони кажуть, що смертність від серцевих хвороб в цьому періоді збільшилася вшестеро та що мало не в такій мірі збільшилось тут споживання цукру (сахарози) та теж більше як в три рази збільшилась консумція насичених товщів і м'яса. З другого боку статистика каже, що між релігійними сектами, що проводять „клін лівінг", жи-

(Закінчення на стор. 3-ій)

*) Коронарна серцева хвороба.

**) National Center for Health Statistic.

„ДОВКРУГИ СВІТУ У ВОСЬМИ ДНЯХ"

Міжнаціональна Фундація в Балтиморі, членом якої є більшість етнічних груп, в тому й українська, заініціювала вперше в ЗСА цікаву імпрезу: „У 8-ми днях довкруги світу", себто національні групи, що зголосили свою участь, мали змогу між 21-им і 29-им червня у своїх власних домівках показувати все те найкраще, що привезли з рідного краю, що люблять, плекають і чим збагачують американську культуру. Фундація видала книжечку-пашпорт, пред'явник якого мав змогу відвідувати всі національні повільйони довільну кількість разів (ціна „пашпорту" 3.00 дол.). У відповідних годинах Фундація постачала безкоштовний транспорт.

Зголосилось 14 національностей - учасників. Українці мали 2 павільйони. Організації Визвольного Фронту мали павільйон „Львів". 59 Відділ Союзу Українок назвав свою домівку „Київ". Інж. Олег Булавка виготовив нам печатку з силюетою Софійського Собору і написом „Київ". Цією печаткою ми штемплювали пашпорти наших відвідувачів.

До співпраці з СУА зголосились: „Самопоміч", Пластова Станиця і місцевий Відділ Українського Музичного Інституту. Підготовча праця розвивалась у трьох кімнатах: виставковому, інформаційному і господарчому. Працю комітетів координувала голова Відділу СУА Марія Булавка. В результаті тієї підготовки, імпреза, що тривала 9 днів (в суботи і неділі від 1-ої до 10.30 вечора, а в дні тижня від 6-тої до 10.30 вечора) випала дуже вдало.

Виставка на тему „Примінення української вишивки, кераміки й килимів у модерному мешканні", над якою працювали мґр Л. Лемішка, Н. Зінкевич, О. Сушко, М. Поліщук і І. Траска, милувала око багатством барв і строгістю рисунку. Пані не помістили на ній все, що мали до диспозиції, а все те, що було найкраще, що себе доповняло і гармонізувало зі собою.

Настроєво і затишно виглядав куток Музичного Інституту. На столику, прикрашеному вишитою серветкою, — бандура, скрипка, видання УМІ, а на стіні портрет корифея української музики Миколи Лисенка. Цей куток влаштувала проф. Л. Шавяк — директор місцевого Відділу УМІ.

У пластовому кутку були зразки пластових одностроїв, пластова філятелія, видання, відзнаки і карта українських поселень у цілому світі. Цю виставку підготовила станична О. Коропецька.

У кутку „Самопомочі", що був під зарядом Е. Притули — голови Відділу — була шафка з керамікою і писанками і картки Слави Сурмач - Міллс, які відвідувачі радо купували.

Інформаційний Комітет (склад: Д. Горбачевська, А. Чорнодольський, Б. Булавка, З. Гаюк і Р. Зелинська) приготовив для цієї імпрези дуже чепурну інформаційну летючку про українців у Америці й у світі, їх культуру, церкву, теперішню політичну ситуацію.

Господарський комітет в складі: А. Поліщук, Г. Пісецька, А. Стельмах і Г. Самутин, частував відвідувачів українськими стравами і охолоджуючими напоями.

Членкині Молодечої Секції СУМА вітали гостей і пояснювали експонати. Окрема програмка інформувала відвідувачів, в яких годинах буде відбуватися показ вишивання, писання писанок, кераміки та музичні виступи. Вишивку демонстрували Т. Хархаліс, М. Уляновнч, М. Сушко і Л. Саламаха, кераміку — Е. Чорняк, писанки — Г. Мудра, В. Лазарко, Л. Чорнодольська і С. Махайлишин, яка на нашому терені вже понад 20 років пропагує це мистецтво. Ці покази, а особливо музичні виступи, як скрипкове тріо Вацлавових і Р. Радя при акомпаньяменті Л. Щавяк, чи фортепіянове сольо Івася Хая і А. Ковальової, були прикрасою і пожвавленням програми.

Коли закваліфікую цю імпрезу, як дуже вдалу і доцільну, можна мені закинути упередження. Поперше, як членка СУА, я була однією з тих, що її приготовляли, подруге, кого з українців не візьме за серце чудове розміщення вишивок у модерній вітальні, або ж в рушничку ікони М. Дмитренка в їдальні, чи картини Ореста Поліщука, що тут в Балтимор виростав на наших очах фізично і мистецько. Тож не буду судити.

Понад тисячу чужинців відвідали наш павільйон. Свої завваги вони вписали в книгу відвідувачів. Наведу кілька з них:

„Дуже цікава виставка. Господарі ввічливі і вичерпуючі в пояснюванні експонатів".

„Я захоплений бандурою. Я вірю в музику, бо, як каже пісня, — музика несе мене туди, куди моє серце бажає".

„Рада, що мала можливість дізнатись більше про українців, особливо про Пласт і Церкву".

„Борщ з пиріжками мені дуже смакував. Мій син Курт захоплений скавтовою виставкою".

„Виставки обох українських груп цікаві і автентичні. Брак комерціялізму є рішучим плюсом і дає відвідувачам почуття, що вони показують те, з чого є горді, а те з чого горді, — вони не продають".

Раїса Зелинська

Ольга Мак

ІСТОРІЯ ПОЛОВИНИ ВИШИВАНОГО РУШНИКА

6

„Правда, правда! — нищечком била я себе в груди кулаком. — Учинок був нерозважний, і ліпше про нього людям нічого не казати. Навіть рідному чоловікові! Йому зокрема не можна казати. Адже він просив мене бути дуже ощадною з грішми. Писав, що в інституті (він був викладачем інституту) фінансова ситуація погана і що гроші мені на дорогу вирвав з підйомних" . . .

Забагато дужок у цьому листі, тому одне пояснення наводжу без них. Отже, фахівцям, яких запрошували з іншого міста на роботу, давали певну квоту на подорожні видатки його і його родини. Це називалося „підйомними" — від слова „підняти", ну й посадити на інше місце, звичайно. Треба лишень додати дуже істотну заувагу, а саме: „посадити НА" не можна ні в якому разі плутати з просто „посадити". Бо, коли САДИЛИ просто — не платили нічого, хоч завозили часом за Полярне коло.

Наша зустріч власне і почалася з розмов фінансових. Чоловік повідомив мене, що живе без грошей і що виплати за вересень годі сподіватися раніше свята Жовтневої революції (7-го листопада), але і це вилами по воді написано. Потім спитав мене, чи мені вдалося щось заощадити з висланої на дорогу суми. Тоді, звичайно, прийнята мною в годину розкаяння постанова пішла к лихій годині, і я мусіла признатися.

Призналася чесно, нічого не затаюючи, як на сповіді, а чоловік вислухав мене, чмихнув носом, що в нього завжди було виявом обурення, і філософськи вирік:

— Звичайно, начальник хотів примінити нашу наймудрішу засаду: коли не вмієш допомогти настирливому відвідувачеві — посади його . . .

Не похвалив мене за мій учинок, ані не зганив, але відразу ж, наче забувши про нього, перейшов до справ чисто побутового характеру. Сказав, що наша кімната дуже погана, але незабаром нам дадуть кращу, що браком грошей не треба аж так дуже журитися, бо харчуватися можна на борг в інститутській їдальні і т.д. і т.д.

Викладачі інституту жили в колишньому банковому будинку, і кожна родина займала одну кімнату. Інститут давав не лишень саму кімнату, а навіть меблі й опал. Так, наприклад, у нашій кімнаті було поодиноче ліжко з солом'яним матрацом, стіл, два стільці, бляшаний рукомийник на стіні, а під ним — оцинкований шапличок зі стільчиком і помийне відро. Дехто з викладачів, які працювали в інституті вже давніше, мали навіть одежні шафи, але ми були нові й мусіли вдоволятися забитими в стіну цвяхами. Одежі в нас було небагато, і довгі, завгрубшки пальця цвяхи могли витримати втроє стільки. Отже, нам їх вистачило з надміром.

Далеко гірше виглядала справа з температурою в нашій кімнаті. Хоч Кривий Ріг лежить далеко на полудні, але осінь того року стояла мрячлива і холодна, та й до того був уже кінець жовтня. Кімнати опалювалися грубами з коридорів. Ні, вибачте! Інститутські автохтони вже наїхали на груби і повиліплювали собі в кімнатах . . . От бачите, в українській мові нема на це устійненої науково назви. На Придніпрянщині кажуть з-московська „плита", на західніх українських землях кажуть з-німецька „кухня", але й одне і друге — синоніми. Та я гадаю, що Ви розумієте, про що я думаю — про таку піч, на якій можна варити. Отже, кажу, давніші жителі професорського гуртожитку поробили собі такі „плити" чи „кухні", на них варили, коли було що варити, і при них також грілися.

В нашій кімнаті, що була колись „швайцарською" і знаходилася навпроти входових дверей, ніякої плити чи кухні не було, а груба, хоч добросовісний сторож розпалював її кожного ранку і засипав у неї подвійну порцію кам'яного вугілля, лише трохи відмерзала в одному місці. Там не один наш попередник грів руки, бо місце було засмальцьоване, аж сіре, і мало виразний обрис кривобокого млинця. А взагалі, коли б у тій кімнаті повісити термометр, то ртутний показник не пішов би ані трохи вище від тієї рисочки, де зазначено: „Хоч собак ганяй".

Чоловік уставав рано, біг до їдальні по чай, подавав мені горнятко до ліжка, потім, як то прийнято у всіх молодих подружжях, складав мені найгарячіші запевнення у незмінності почувань, обіцяв для мого вдоволення та щастя прихилити неба і позривати з нього всі зорі, взував кальоші, брав парасоль і тюпав на роботу. А я вставала, одягалася в зимове пальто, робила сякий - такий порядок у кімнаті, потім вішала пальто на цвях і лізла знову під ковдру. Так до обіду. На обід ми йшли до їдальні.

Дещо про їдальню. Діловий і господарний директор ще на весні того року скликав студентські збори і сказав приблизно таке: „Хлопці, хочете з осени їсти від пуза, мусите вліті працювати. Дістану вам від міської ради землі, дістану насіння й розсади, а ви поле обробите і зберете урожай, який увесь піде до їдальні. Хочете, чи ні?" Висушені голодом на тараню, „хлопці" прийняли пропозицію з ентузіязмом. І не лишень студенти, а й охотники з професорського складу в поті чола гарували біля землі від весни до осени. Зібрали гарний врожай картоплі, капусти, буряків, гарбузів і моркви. Вже не знаю, чи сіяли вони ще щось, але дуже добре пам'ятаю, що зібраної моркви вистачило би для їдальні на яких дві п'ятирічки.

Не збрехав директор — з початком навчального року „хлопці" і професура їли в інститутській їдальні дешево й „під пуза". Правда, їли майже лишень те, що посіяли і посадили, а тому, волею чи неволею, зійшли на веґетаріянство: пісний борщ, картопляна юшка, вареники з капустою, вареники з картоплею, варений гарбуз із гречаними крупами, житня затірка, коржі з морквою і багато всяких інших вишуканих делікатесів. Звідки були в їдальні гречані крупи й житня разова мука — не можу сказати, часом навіть з'являвся олій, і тоді загальний настрій дуже підвищувався.

(Продовження буде)

Михаіла Мігайлова засуджено на сім років ув'язнення на підставі листа з ЗСА

Вашінгтон. — Два американські відомі колюмністи — Джек Андерсон і Лес Віттін, опублікували статтю, інформуючи, що юґославський суд в Новім Саді ув'язнив і засудив на 7 років тюрми відомого дисидентського знисьменника Михаіла Мігайлова тільки на підставі приятельського листа американського інженера Реймонда Купера із стейту Коннектикат. Колюмністи відмічують дивний збіг обставин, бо ані Купер, ані Мігайлов не знають один одного особисто, а перший написав Мігайлову листа тільки тому, що „співчував дисидентові".

На суді прокурор показав листа Мігайлову, але листа не читали публічно. Заінтересовані сторони довідалися про його зміст тільки на закритому засіданні суду, як це стверджують обсерватори Міжнародної Ліґи Прав Людини, які брали участь у процесі. Помимо того, що Мігайлов кількакратно заявляв, що не знає автора листа Реймонда Купера, його засуджено.

Обидвом колюмністам вдалося розшукати Купера в ЗСА. Він живе тепер в містечку Кос Коб в Коннектикат і він показав їм копію листа до Мігайлова. Купер є юґославського походження і тому в нього виявлявся збільшений сентимент до переслідуваного письменника. Він заявив Джекові Андерсонові, що „навіть серед чужих людей може існувати взаємна товариськість , хоч вони й не знаються".

Можливо, — кажуть американські журналісти, — письмо Купера не було оголошене на суді тому, що у змісті були проти-тітовські нотки, а може через останній параграф листа, в якому говориться: „Коли в суспільстві свобідних людей у світі перестануть появлятися люди, що мають велику мужність і віру і коли людство перестане піддержувати їх, то це означатиме, що настали для людства трагічні дні".

НАШЕ СЕРЦЕ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вуть більше природним способом, їдять менше цукру, товщів, м'ясива, не курять, не п'ють, навіть кави і чаю — смертність від „модерної чуми" значно менша як між несектантами. Теж в німецьких таборах та між німцями у воєнні і відразу в післявоєнні роки смертність від К.С.Х. була менша як в нормальних обставинах.

Для нас, української громади, найкращий на це доказ це наш побут на рідних землях, що можуть підтвердити це живі свідки так ляїки, як і лікарі. Хто, коли у нас вдома (думаємо про Галичину), чув, щоб наш чоловік, в силі віку, нагло помер від серцевої атаки? Говорили, що десь там колись якогось грубого пана, „найсі преч каже, шляк трафив", але між нашим народом таких випадків, мабуть, не було. Аж ось діти з тих дідів і батьків, що тільки чули що „якогось там грубого пана...", опинившись в Америці чи Канаді, як приречені (чи не найзамітніше поміж етнічних груп) сливе щовісімдесятий, стає передчасно на 20 - 30 років інвалідом, або відходить у вічність від серцево - судиних хворіб. Чи хто заперечить, що це не із зміни побуту, а в першій мірі із ситої перетовщеної, солодкої їжі, частенько „підливаної" алькоголем, а, мабуть, щодня — пахучою кавою.

Виходить, що в організмах нашого роду в певному відношенні нема такого як треба розвиненого метаболічного механізму, що мав би задовільно справлятись з надміром ліпідів (товщів, холестеролу тощо), сахарози (цукру) що їх набуваємо з харчування в обставинах нашого нового поселення, та зберігати якнайдовше в нормальному стані серцево-судинну систему.

Щоб уберегтися від „модерної чуми', ми мусимо — іншої ради нема, — перейти на „прудентну дієту" так її називають в журналі „Превентів медіцин". Ця дієта коливається, залежно від потреб даної особи, між 2400, а 1000 кальоріями денно. В строгому варіянті цієї дієти 22% денних кальорій призначується на видимий, (масло, сало, олія) і невидимий (в молоці, м'ясі, сирах) товщ.(З цього дещо більше як половину повинні становити многократноненасичений (поліансачурейтед), 1/4 однократнонасичені, а дещо менше 1/4 насичені товщі. 12% - 13% на білковину із 100 мг. холестеролу денно (м'ясо: 100 гр. сирого „стейка" має приблизно 115 мг. холестеролу, 100 гр. телятини — 85 мг. холест., шинки — 126 мг. холест., риба: 100 гр. туни — холест., риба: 100 гр туни — 52 мг; каду — 43 мг; галібуту — 34 мг; флондри — 41 мг. холестеролу; сири: 100 гр. американського — 173 мг; швайцарського — 150 мг. холестеролу; 100 гр. масла 187 мг. холест., 100 гр. повного молока — 28 мг.; сметани — 140 мг. холестеролу; та 65% на вуглеводні.

У поміркованому варіянті цієї дієти призначується на товщі 35% денних кальорій (з цього 75% на ненасичені товщі)), на білковину 12%, із 300 мг. холестеролу денно, а на вуглеводні 53%. Обидва варіянти виключають майже повністю цукор у всіх його формах. Строгий варіянт дієти виключає жовтки яєць, а білки ні. Зате в поміркованому варіянті включається двоє - троє яєць тижнево. Соли до страв-додатково не давати. Алькоголь, отруя для тих, що мають нездорову серцево-судинну систему, а для здорових — помітно шкідлива речовина. На „прудентну дієту" повинні перейти всі молоді і старші, що скорше, то безпечніше, бо серцево-судинні ненормальності можуть зароджуватись і розвиватись вже в молодшому віці; це доведено корейській війні.

Деяким людям приходиться важко змінити свій ситий побут життя. Нехіть до „прудентної дієти" вони оправдують неуспішністю буцім то самоконтролі, мовляв: „... і ходив до лікарів і жив, наче святець, а стукнула п'ятдесятка і відійшов на серцеву атаку, зате його сусід і на 15 років старший, ходить грубий, як бочка, їсть, що попаде, курить, як швець і живе". Так, такі випадки бувають, але і вони не без причини, і якраз може такої, що ще закрита перед оком дослідника.

Тому, як довго наукою не відкрито, кому дійсно не треба уважати на їжу, так довго кожен, — за вийнятком хіба тих осіб, що мусять мати зменшену кількість вуглеводнів у дієті, — повинен перейти на „прудентну дієту", а хто загрожений коронарно - судинними хворобами — на строгу і то безпроволочно.

„Прудентна дієта" спрямована на максимальну охорону від коронарних хвороб. Вона бо зовсім вбога шкідливими серцю складниками, а багата потрібними правильній функції організму. Від строгої „прудентної дієта" ніхто не потовстіє і не отяжіє. Пам'ятаймо, після 35 років краще фунт - два недоважувати, як 5 - 10 переважувати норму, бо тоді поруч інших шкод серце не витрачується на постійне ношення непотрібного тягару — товщу в організмі (після 40 років організм починає помітно втрачати клітини і природно, мав би менше важити, на ділі, старші люди більше важать, а це непотрібний товщ).

„Прудентна дієта", залишення куріння, не вживання алькоголю, зроджує в людині свідомість, що вона продовжує собі здорове і творче життя, — а це ж дійсність, що заглушує, як цінне явище, почуття смаку соковитої їжі — розняньчування організму можливим фіналом — інфарктом серця.

До повної контролі небезпеки коронарної серцевої хвороби належить сумлінна лікарська перевірка, хоч один раз у рік. Тут у кожній громаді зорганізовано медпункти, де можна без плати перевіряти тиск крови, а в більших містах, напр., в Нюарку, мужчинам у віці 35 - 57 років перевіряють безкоштовно ще евентуальну наявність високоризикових факторів К.С.Х. в організмі, як холестеролу тощо.

Що виконано для бібліотеки українознавства при університеті Південної Алябами

Новозаснована Бібліотека Українознавства при Стейтовому університеті Південної Алябами є самостійною одиницею в рамках університетської бібліотеки, подібно до чужинецьких бібліотек, призначених до вивчання проблематики певної країни. Якби при університеті ПА вже існував український науковий інститут, то цілком правдоподібно ця бібліотека належала б до цього інституту і містилася б у приміщеннях цього інституту. Одначе через брак такого інституту, БУ міститься в головній університетській бібліотеці, але має назву „Українські Студії", щоб вже самою назвою притягати увагу студентів і витворювати в них зацікавлення українською книжкою і проблематикою. Науково - Дослідче Т-во Української Термінології буде працювати і стреміти до того, щоб за допомогою БУ дати початок українських студій і впровадження акредитованих викладів англійською мовою з українознавства для американської студіюючої молоді.

Американські професори й адміністрація університету за заснування Бібліотеки Українознавства

Головною особою, яка спричинилася до заснування Бібліотеки Українознавства, є проф. д-р Ларі Голмс, голова Відділу Російських Студій. Проф. д-р Ларі Голмс викладає російську історію, володіє російською мовою й цікавиться українською проблематикою. Хоча ще молодий віком, він вже написав кілька праць розміру в 10-35 сторінок в американських наукових журналах на різні теми, а в нашому розпорядженні знаходяться три його статті про шкільництво і шкільне виховання в СССР, і про ідеологію совєтської історії. Не зважаючи на те, що свої досліди проф. Голмс основує (через брак інших) тільки на російських і американських наукових матеріялах, всі його писання мають об'єктивний характер, без жадної дози русофільства або совєтофільства. Беручи до уваги зацікавлення проф. Голмса українською історією, Бібліотека Українознавства може бути тим чинником, за допомогою якого таке зацікавлення українською справою виробиться не тільки у проф. Голмса, але й багатьох інших американських професорів і студентів.

Заступник голови Академічних Студій Говард М. Філлипс і директор університетської бібліотеки Аарон І. Міхельсон остаточно оформили її леґальне і практичне положення в системі університетської бібліотеки. Асистента - бібліотекаря Аніту Бейлес призначено для керування Бібліотекою Українознавства, каталогування книжок і уділювання інформацій для студентів.

Способи фінансування Бібліотеки Українознавства

Хоч ініціятива заснування Бібліотеки Українонавства вийшла з Науково - Дослідчого Товариства Української Термінології і хоча фінансування Бібліотеки перейняло на себе це саме Товариство, проте успішне завершення збирання книжок до Бібліотеки залежатиме від жертвенности українського громадянства та організацій на еміґрації. Вважаємо, що Бібліотека Українознавства, подібно до Катедри Українознавства в Гарварді, може розвинутися в наступний з черги український студійний центр на Півдні Америки, якщо наші наукові, політичні, громадські, церковні, професійні, бизнесові та всі інші організації, і поодинокі громадяни зацікавляться існуванням і розвитком Бібліотеки Українознавства, щоб перетворити її в український науковий осередок. Треба зазначити, кількістю назов книжок, Бібліотека Українознавства вже перевищила російську книгозбірню, що знаходиться в університетській бібліотеці.

Цим закликом НДТУТ просить всі інші організації та поодиноких громадян не ждати на особисте звернення Управи НДТУТ до них, але відгукнутися своєю книжковою пожертвою для Бібліотеки. Ми мусимо використати нагоду, щоб якнайшвидшим темпом розбудувати новий український студійний осередок, бо такі нагоди не завжди зустрічаються.

Дотеперішні успіхи збирання книжок для Бібліотеки Українознавства

Протягом часу від 8-го квітня до 25-го травня ц. р. до Бібліотеки Українознавства вплинуло приблизно 235 томів книжок (від 120 сторінок до 600 сторінок в томі), в загальному приблизно 49,650 сторінок друку від таких осіб і організацій: д-р Юліян Мовчан — 108 томів, д-р Кость Церкевич — 48 томів, Лариса Дончук — 12 томів, Григорій Тимків — 21 том, мгр Борис Берест — 10 томів, Анастасія Волков — 5 томів, мгр Олександер Пашко 5 томів, УКК, Головна Канцелярія — 5 томів. О. Теркун, П. Роєнко і М. Дорошенко пожертвували по одному томові. Тільки 20 томів книжок вплинуло, написаних англійською мовою.

Після одержання книжок від жертводавців, всі книжки сортуються щодо їх змісту й наукової вартости. Подвійні примірники будуть відсилати до інших українських книгозбірень для заміни.

Всю кореспонденцію, запити і книжки проситься керувати на адресу голови НДТУТ: Konstantin Cerkevich, 77 Whitman Ave., Staten Island, N. Y. 1030В,тел.: YUkon 4-2448.

К. Церкевич

„Ви кровно пов'язані з російською землею" — каже Пімен закарпатцям

Москва. — Користаючи з нагоди 25-річчя примусового „возз'єднання" Української Католицької Церкви Закарпаття з російською Православною Церквою, московський патріярх Пімен надіслав архиєпископові Мукачівському й Ужгородському Григорієві окреме послання - звернення, в якому між іншим, сказано: „Чверть віку тому у старім Свято - Миколаївськім манастирі в місті Мукачеві відбулася новина великого церковно - історичного значення: завершився торжественний акт возз'єднання греко-католицького духовенства Закарпатської області з його Матір'ю — Російською Православною Церквою. Закарпаття споконвіку було православним, народ його кровно пов'язаний з російською землею. О, як добре, і, як гарно жити люб'язним братам разом, (говорить псалмопівець, святий пророк Давид). І ми, висловлюючи сьогодні ці чудові слова, бачимо їхнє життєве буття в тому, що Карпатська Червона Русь знову обрела своє значне місце в братерстві слов'янських народів нашої дорогої вітчизни".

Послання Пімена закінчується Євангельською цитатою про „любов , радість, мир, віру, покору, поміркованість" та побажанням, щоб „Господь Бог зберіг і закріпив церковну єдність з Матір'ю Церквою".

Фарисейське послання патріярха Пімена — пропагатора офіційної політики кремлівського керівництва, в обличчі перманентного переслідування Церков в СССР, писане для того, щоб обдурити світ, бо ж відомо, як саме відбувалося на Закарпатті оце „возз'єднання з матірною російською церквою" і скільки коштувало воно крови і жертв.

ЗСА і Японія співпрацюватимуть проти поширення атомової зброї

Вашінгтон. — У середу, 6 серпня, президент Джералд Форд і японський прем'єр-міністр Такейо Мікі заявили, що ЗСА і Японія тісно співпрацюватимуть з іншими країнами, щоб запобігти поширенню атомової зброї в світі. Прем'єр Мікі, який того дня закінчив свої офіційні відвідини в Америці, сказав, що прикладе всіх зусиль, щоб його країна ратифікувала міжнародний договір, який має на меті припинити поширення нуклеарної зброї. Цей договір був підписаний ЗСА і СССР в 1968-му році і відтоді 94 країни ратифікували його, але цього ще не зробила Японія. Прем'єр-міністер Мікі також заявив, що Японія ніколи не старатиметься закупити чи сама розбудовувати атомову зброю. Між іншим, заяви президента Форда і прем'єра Мікі були виголошені щодо дня точно у 30-річчя скинення першої американської атомової бомби на японське місто Гірошіма, де в кінці Другої світової війни згинуло коло 80,000 осіб.

В кінці другого дня нарад президент Форд і прем'єр Мікі висловили свою підтримку для договору між ЗСА і Японією, який має на меті поліпшити співпрацю між цими країнами в ділянках торгівлі і безпеки, а також ствердили, що ЗСА своєю атомовою зброєю запевняє безпеку Японії. Також повідомлено, що два рази в рік державний секретар Генрі Кіссінджер відбуватиме наради із японським міністром закордонних справ Кіїчі Міязавою для полагодження спільних проблем. Секретар оборони Шлесінджер має відвідати Токіо в кінці цього місяця, щоб обговорити з японськими чинниками проблеми безпеки.

Президент Форд і прем'єр Мікі під час дводенних нарад також погодилися, що наразі ЗСА мусять далі затримати в Південній Кореї 40,000 свого війська, аж поки не дійде до мирного полагодження гострого напруження між Південною і Північною Кореєю.

Прем'єр Мікі заявив, що для відзначення 200-річчя Американської Незалежности Японія офундує театральну залю у Вашінґтоні, Д.К., а також в одному із західніх стейтів розведе сад із японських черешневих дерев.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ОКСАНИ РУДАКЕВИЧ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Минулої неділі 3-го серпня вечором тут у павільйоні „Веселка" відбувся авторський вечір Оксани Рудакевич з нагоди появи її книжки п.н. „Щастя долі виглядаєм". Передмову до цієї книжки Ірини Пеленської відчитала Аня Дидик. У вечорі взяли участь, відчитуючи поодинокі вірші і нариси: Пінот-Рудакевич, Оксана Рудакевич, Роман Кизик, Аня Дидик і Оксана Борбич. До слів авторки співали: Пінот-Рудакевич, Оксана Борбич і Роман Кизик при акомпаньяменті піяніста Союзівки Володимира Гентіша та акордеоніста Олександра Худолія.

✝

В глибокому смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що 1 серпня 1975 р., ненадійно, відійшов у Вічність,
на 64-му році життя
наш Незабутній
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ і СТРИЙКО

бл. п. мґр прав

ВСЕВОЛОД ФОРОСТИНА

народ. в с. Топорів, Зах. Україна.

ПАНАХИДА була відправлена в суботу, 2-го серпня, а ПАРАСТАС в неділю, 3-го серпня ц. р. в похоронному заведенню П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 4-го серпня 1975 р. о 9-ій год. ранку, до церкви св. Миколая в Брукліні, Н. Й., а звідтам на цвинтар в Бавид Бруку, Н. Дж.

Замість квітів, присутні зложили пожертви на фонд „Церква в Потребі" та Стрийський Альманах.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЕНА
син — РОМАН
сестра — ЛІДІЯ БАРАНСЬКА
з дітьми і внуками
та близька і дальша Родина

КОМІТЕТ ЮВІЛЕЙНОГО ГІМНАЗІЙНОГО З'ЇЗДУ

Української Академічної Гімназії Травнштайну й Ділліґену н/Дунаєм, Зах. Німеччина
в глибокому смутку повідомляє всіх Абітурієнтів, Учнів, Професорів і Українське Громадянство
про ненадійну й передчасну смерть

бл. п. Проф. і Директора

МИХАЙЛА Б. ЖДАНА

що помер на серцевий удар 25-го липня 1975 року в Клівленді, Огайо, нар. 13-го липня 1906 р. в Західній Україні.

Професор гімназій в Любачеві і Львові (Філія) в Україні, а на еміґрації основник і довголітній директор Української Академічної Гімназії в Травнштайні, а пізніше Ділліґені н/Дунаєм, Зах. Німеччина. В ЗСА 1-ий директор Рідної Школи в Клівленді, Огайо і інспектор Шкільної Ради УККА.

Проф. М. Ждан був довголітнім співробітником Української Енциклопедії в Сарселі, член НТШ, УВАН та Українського Історичного Товариства, автор видатних і чисельних історичних праць із Княжої України, друкованих в українських і чужомовних журналах, визначний педагог і культурний діяч.

Панахида була відслужена в неділю, 27-го липня ц. р. в год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Колодія. Похоронні відправи відбулись в понеділок, 28-го липня ц. р. в год. 9:00 рано з похоронного заведення до укр. кат. церкви св. Покрови, де відслужено Заупокійну Службу Божу, а потім Тлінні Останки перевезено на укр. кат. цвинтар св. апп. Петра й Павла на Пармі, О.

Замість квітів на свіжу могилу нашого Незабутнього дир. Михайла Б. Ждана, проситься всіх Учнів складати свої пожертви на видавничий фонд видання історичної праці бл. п. Проф. М. Б. Ждана. Грошеві перекази або чеки виповняти і висилати до секретаря-скарбника — Roman Polatajko, 6008 Pomona Dr., Parma, Ohio 44130.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Проф. МИХАЙЛА Б. ЖДАНА
жертвуємо 50.00 долярів
на видавничий фонд видання історичної праці-книжки пок. Проф. М. Б. Ждана.

Рідні й близьким Приятелям, висловлюємо наше глибоке співчуття.
Тереса і Теодор ЦАРИКИ
та діти Софія, Нестор і Наталка

Книжки до набуття:

Назва	Ціна
Д-р Михайло Данилюк: На медичні теми — Лікарський довідник	$ 7.00
Д-р Михайло Данилюк: Повстанський записник	1.75
Д-р Лука Луців: Василь Стефаник — співець української землі	8.00
Д-р Лука Луців: Іван Франко — борець за національну і соціяльну справедливість	5.40
Д-р Лука Луців: Тарас Шевченко — співець української слави і волі	1.20
Д-р Лука Луців: Маркіян Шашкевич — Біографія і характеристика творчости в додатком усіх оригінальних творів	1.00
Д-р Лука Луців: Ольга Кобилянська. В сторіччя її народин	.40
Д-р Лука Луців: Іван Франко — життя і творчість	.40
Іван Керницький-ІКЕР: Будні і неділя	$ 5.00
Леоніда Савицька: З пташиного лету — Образки сучасного — Дружні усмішки — Репортажі	5.00
Антін Драган: Жука Минута	10.00
М. Сосновський: Дмитро Донцов — політичний портрет	12.00
Шевченкові думи і пісні — Shevchenko's Thoughts and Lyrics	.50
Володимир Кедровський: Обриси минулого	1.20
А. Драган: Український Народний Союз у минулому і сучасному	.60
Валентин Морозов: Бумеранг — твори	7.75
Остап Тарнавський: Брат Братові. Книга про ЗУАДК	5.00
М. Прокопів: З Городиславич у світ широкий	2.00
Панас Феденко: Минуло півстоліття. Зимовий похід Армії УНР 1919-20	1.00
Авраам Шифрін: У совєтській катівні	1.00
Федір Дудко: Моя молодість	1.50
Дашкевич Р.: Артилерія Бригади СС в боротьбі за Київські Золоті Ворота	2.00
Любов Коленська: Палаів тріюмф	4.50
За волю України. Історичний Альманах УСС	10.00
Кобець О.: Записки полоненого	2.00
Липа Ю.: Призначення України	1.00
Наш Львів	1.00
Пастернак М.: Українська жінка у хореографії	2.50
Прокопів: По п'ятдесят шість роках на Україні	.30
Ріпецький Ст.: Українське Січове Стрілецтво	3.00
Бібліографія джерел до історії УСС	1.00
Сімович: Спогади Богданівця	1.00
І. Соневицький: Артем Ведель і його музична спадщина	3.00
Микола Палій: Етсетера — Кантати	1.00
о. Николай Вояковський. А те, що минуло...	2.50
Костюк Г.: Теорія і дійсність	3.00
Удовиченко А.: Третя Залізна Дивізія. Рік 1919.	7.00
Кедрин І.: Паралелі в історії України	3.00
Городиський Орест: Ген. Турчин — Особистий приятель през. Линкольна	1.00
Лозинський, др. Михайло: Галичина в рр. 1918 і 1920	5.00
УСС 1914-1974 — Укр. Січове Стрілецтво і Мазепинська Ідея. Братство УСС в 60-річчя	1.50
З. Терлецька: Українські страви	7.00
Олесь Бабій: Дві сестри	3.00
Ярослав Гриневич: Доля України на мітарствах	2.00
Українські юристи під судом КГБ	2.00
Володимир Гальм: Батерія Смерти	5.00
Марта Тарнавська: Хвалю ілюзію	2.00
М. Грушевський: Історія української літератури	36.00
Роман Купчинський: Скоропад. Ілюстрації Едварда Козака	3.50
Леся Лисак: Терпкі находці	5.00
Контрасти. Збірка молодечої творчости	3.50
А. Глібів: Байки	2.25
Микола Погідний-Угорчак: Чарівний діямант	2.50
Д-р Ю. Клиновецький: Нарис історії римської літератури	5.00
Іван Керницький: Перелетні птахи	1.00
Василь Волицький: Дещо про Рогатин і про Рогатинську Приватну Українську Гімназію	2.00
Леонід Полтава: Валторна. Збірка поезій, лірична	1.50
Олена Василева: Коли орбіти схрещуються	6.00
Юнацтво в обороні Рідної Землі.	2.00
В. Витвицький: Гайворонський — Життя і творчість	3.00
Василь Софронів-Левицький: Липнева отрута	6.00
Алла Коссовська: Паморозь (Поезії)	1.00
о. Ізидор Сохоцький: Визвольна боротьба Західньо-Українських Земель у 1918-23 р. р.	3.00
Міра Гармаш: Марія Люїза	3.00
Міра Гармаш: Віднайдені роки (поезії)	1.75
Міра Гармаш: Райдуга в пітьмі (поезії)	2.25
Олександер Врик: П'ять перед дванадцятою	6.00
Богдан Попович: Під українським небом (спогади)	3.50
Книжковий знак шестидесятників	15.00
Олександер Врик: Тернистий шлях Українського Уряду (1918-1921)	4.00
Леся Храплива: Далеким і близьким — вірші	3.50
Український вісник — випуск VI. — Самвидав — журнал з України	$ 5.00
В. Софронів: Під веселим оборогом	5.00
Мілена Рудницька: Невидимі стигмати	15.00
Алла Коссовська: Двісті перший	1.00
В. Софронів Левицький: Юний скоморох, п'єси для молоді	6.00
Наталія Полонська-Василенко: Історія України, I том (до половини XVII сторіччя)	15.00
Валентин Сім'янців: Студентські часи — спогад	3.00
Іван Світ: Українсько-Японські взаємини в рр. 1903-1945	8.00
Р. Володимир: Палкі серця	2.50
Едвард Н. Ц. ван Готеген: Моя зустріч з УПА	0.70
Анатоль Юриняк: Камікадзе падає сам. Оповідання й фейлетони	$ 4.00
М. Понеділок: Рятуйте мою душу — повість	8.00
Едвард Козак: Гриць Зозуля	8.00
Роксолана Смеречинська-Шульова: Основи музичного мистецтва. Теорія й історія	8.00
Іван Овечко: Вибрані статті	3.00
Іван Овечко: Чехов і Україна	5.00
Іван Франко: Твори, 20 томів	$80.00
Микола Ковалевський: При джерелах боротьби — спомини, враження, рефлексії	3.00
Данило Шумук: За Східнім обрієм — спомини	8.75
Богдан Цимбалістий: Проблема ідентичности — Україна чи Америка?	1.50
Д-р Юліян Вассиян: Твори I. Степовий сфінкс	10.00
Богдан Лепкий: Казка мого життя	4.00
Антін Рудницький: Українська музика — історично-критичний огляд	12.50
ІСТОРІЯ ХВОРОБИ ЛЕОНІДА ПЛЮЩА, упорядкування і коментарі Тетяна Ходорович	4.90
Василь Чапленко:	
Пилипоріз — історично-побутова повість	3.00
Спрага безсмертя — оповідання, п'єски	3.00
Зойк та інші оповідання	1.50
Чорноморці — або Кошовий Харко з усім товариством — історичний роман	3.00
Драматичні твори — збірка п'єс	5.00
Дещо про мову — збірка статей	1.00
Нові знахідки до етногенези слов'ян та ін.	2.00
Муза та інші оповідання	.75
У нетрях Копет-Дагу — повість	1.00
Мова „Слова о полку Ігоревім"	.75
Адигейські мови — ключ до таємниць нашого субстрату	2.00
Уводини до мовознавства	.75
Загибіль Перемітька — повість	3.00
Гайо Їсько — віршована бувальщина	.75
Пропащі сили. Українське письменство під комуністичним режимом (1920-1933)	2.00

Належність за книжки посилати ТІЛЬКИ чеками або Поштовими Переказами. До грошевої посилки долучити 18 центів кошти пересилки від 1 книжки і 5% стейтового податку з Ню Джерзі.

SVOBODA

81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

Степан Куропась

Серед буковинців на Союзівці

З приводу посвячення церковці - пам'ятника на садибі Войновського зібралося на Союзівці споре число уродженців Буковини. Приїхали колишні учасники Похідного Куреня зблизька і здалека. Аж з Каліфорнії приїхав п. Вибачинський з дружиною, який, хоч співак з гарним голосом, вибрав іншу професію — бизнесмена. Прибули буковинці з Брітіш Колюмбії, Алберти, Онтаріо і Квебеку. Буковинці мали свого священика о. Антонія з Мінеаполіс, пані - матка якого була душею буковинського бенкету в суботу 13-го липня і Зустрічі Буковинців у неділю. Зблизька приїхали небуковинці о. Коваленко з Вунсакет і о. Базилевський з Ню Йорку. Промовам не було кінця, й буковинське м'яке „ль" переважало. Я прочитав грубу книжку „Буковина", найгрубшу з регіональних спомипів й історій, але на зустрічі довідався далеко більше. Вийшло наверх, що Буковина все орієнтувалася на Київ, а не на Львів. Буковинці воліли воювати в лавах армії УНР, ніж Галицької Армії. Буковинці не визнають Молдавської Республіки, а Кишинів і цілу Басарабію вважають українською провінцією. Буковинці мали не лише Буковинський Курінь у Другій світовій війні, вони мали такий курінь і по Першій світовій війні та воювали в Залізній Дивізії ген. Удовиченка. Учасник цього куреня Іван Пігуляк зі Сиракюз сердився, що про це буковинці забули. Він приїхав по нашій програ у визвольних змаганнях до Америки, де віддав повних 11 років вишколюванню українських танків у Авраменка в Америці й Канаді. Якийсь час він був головним радним УНСоюзу. Займав позиції в ОДВУ і громаді Сиракюз, а тепер, хоч йому 81 рік, має голосний голос всюди і свою думку на справи. З Монтреалю, Іван Хохлач, учасник Куреня, привів на Союзівку буковинців з його району. Зрозуміло, що командир Куреня Войновський був центром атракції, й промови були на тему „Що може зробити одна людина?"

Д-р Д. Квітковський, редактор „Самостійної України", тримав буковинців у дисципліні, бо, відомо, промови переходять часто поза борт програми.

З приводу буковинської імпрези і слави, що може зробити одна людина — Войновський, насувається питання: чому окраїнні українські землі відогравали таку велику ролю у визвольних змаганнях України. Одна людина, — Бульба - Боровець, сьогодні поважно хворий, — створила Поліську Січ, перший між першими, чого не заперечують автори Української Повстанської Армії й літератури, зв'язаної з тим рухом.

„Не дами Хелмщизни і Подляша", — демонстрували поляки після підписання Берестейського Договору в 1918 р. Єпископ Коциловський правив у катедрі Перемишля Службу Божу в присутності команданта гарнізону й військової еліти. Проф. В. Зубрицький крикнув у церкві „Спом'яніть Україну". За те його притягнено до відповідальности і від того часу Зубрицький став радикалом, а навіть послом до Варшави з листи число 22.

Студенти вийшли з катедри і розігнали оборонців „Хелмщизни". Перемишль все твердо обороняв українську рацію стану.

Інший клаптик України — Карпатська Україна, Карпатська Січ, теж на окраїнах голосила: „Ми туди, туди бажаєм". Єдина Кубань, а тепер і Донбас, на східніх кордонах не виявили української сили. Кубань мріяла про козакію, а Донбас помосковщився. Редактор „Дзєнніка Звйонзковего" Кравец в розмові зі мною заявив: „Рятуйте Донбас, чого ви хочете рятувати Львів!"

Імпреза Буковинського Куреня і його чин пригадали нам, що козацтво не переводиться. Армія і власні сили зможуть визволити Україну. Іншого виходу немає! Тому, аж доки не прийде слушний час, треба плекати військові традиції України. На Союзівці я довідався від командира груп українського резистансу Поліщука, що нова більша імпреза військового покрою приготовляється. Американські українці є на добрій дорозі, і проти надій будуть вадітися, що справа визволення України не пропала.

Тиждень Поневолених Націй це лише охлап, кинений нам для заспокоєння. Він добрий, щоби дразнити Кремль, але крім натяків в Конґресовому Рекорді, нічого нам не дає! Наша сила в нас самих!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

П'ЯТНИЦЯ, 15-го СЕРПНЯ 1975 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Зап. Січ 371 Відд., о год. 7 веч. в залі УНДому в Ірвінґтоні, Н. Дж. Проситься чл. вирівняти вкладки. День УНСоюзу відбудеться 7 вересня ц. р. о год. 1 по пол. в Бавнд Бруку, Н. Дж., на який чл. запрошується. — Стефанія Стеців, гол., В. Шпирка, заст. гол., Леся Назарук, кас., Ю. Варанюк, фін. секр.

Погасло багаття

(Пам'яті пл. сен. інж. Юрія П'ясецького)

Перед кількома днями коротка оповістка у пресі пригадала нам, що вже минуло сорок днів від смерти сл. п. пл. сен. інж. Юрія П'ясецького, здається, Покійний навіть після смерти не хотів у своїй скромності на себе звертати увагу.

А все ж нам, що мали щастя знати пл. сен. Ю. П'ясецького та з ним працювати, ця оповістка поставила живо перед очима постать цього скромного, проте високо - інтелігентного та чутливого пластового провідника, якого ми у вирі щоденних зайнять, пластової праці і щораз нових подій так з легким серцем „призабули" в останні роки його затяжної недуги, а з цим і його тихого відходу у засвіти.

А тим часом саме тепер, коли найближчі моляться за спокій його душі від далекого заходу Канади аж до гористих баварських Альп, сидить довкола таборових вогнів пластова молодь та співає кожного вечора Покійним скомпоновану, улюблену всіми пісню „Сіріли у сумерках..." Ця здається найбільше популярна пластова пісня постала вже на чужині в 1957 р. при співпраці двох довголітніх пластових друзів — „Лісових Чортів" пл. сен. Юрія Старосольського і Ю. П'ясецького зі споминів про давні мандрівки по рідних Карпатах і полонила серця усіх пластових поколінь та її співають і ці, що ніколи не бачили Карпат та Сокільської гори, і ті, для яких ввижаються ще досі Ґорґанські ночі.

Та „При ватрі" це тільки одна із цих численних пісень, що завдячує свою популярність музичному оформленню пл. сен. Ю. П'ясецького. Пластовий співанник повний його композицій, а ми певні, що не одна пісня залишилася ніколи не опублікована у його спадщині.

Здається, що він, якого званням була так прецизна і реалістична інженерія, саме у музиці виявляв свою приховану ніжність і чутливість, що були так питомі його вдачі. Цю чутливість враз із виїмковою у нашій спільноті скромністю відчувалося у кожній зустрічі із ним на спільних пластових шляхах. Можливо, що саме й тому ці зустрічі, хоч їх було мало, залишилися в пам'яті з особливою чіткістю. Ось стоїть перед очима, немов це було вчора, маленький здімок Начального Пластуна проф. С. Левицького в Боффало і палка довга дискусія старших та молодших пластових провідників на актуальну тоді тему інтерпретації „двох батьківщин". На закінчення мені припала честь враз із Покійним опрацювати остаточну дефініцію для пластової молоді, що це таке „Україна". Не було це легке завдання, як і не були легкі й інші, в яких нам довелося співпрацювати. Проте всі вони завдяки Покійному згадуються особливо гарно. Чи це була співпраця при 2-му виданні „Життя в Пласті", яке зладив пл. сен. Ю. П'ясецький, чи зорганізуванні Реферату Пластових Видань, який він очолив, чи при редагуванні матеріялів для виховників.

Пригадується особлива інженерська докладність у розпрацюванні видавничого пляну, зокрема при народженні журналу пластового юнацтва п. н. „Юнак". Невідомо, чи цей плян був би зреалізований, якби не порозуміння і такт пл. сен. Ю. П'ясецького, що зумів без хвилювання розв'язувати усі проблеми та наладнувати всі конфлікти, коли йшлося про дорогу йому пластову молодь. У кожному пластовому ділі дружність і тонкість почувань витворювали потрібну сприятливу атмосферу для нас усіх, зв'язаних пластовою ідеєю.

Його писання у формі розмов із юними друзями вказували постійно на красу, яку можна найти на цьому світі, на красу природи, пісні, мистецтва, а сеніорський вік не забив у нього ніколи ані любови до пластування, ані вміння захоплюватися красою. У мене заховалися писані рівним почерком його письма — прегарні гутірки про українські квіти, про весняну природу, про нашу пісню, про почування молодих душ. Кожна переплітана віршами, цитатами, кожна повна ніжности й відчуття.

Усі ці писання, розмови, зустрічі стоять і не зникають із пам'яти після скромної, обрамованої чорним вістки, на сторінках нашої преси.

А з цим насувається разураз настирливе питання: „Чи мали ми право так призабути цю виїмкову людину та виїмкового пластуна? Чи його численні друзі не мають куди більше сказати про нього, як ми у цих скромних рядках? А перш усього, чи молоді покоління українських пластунів знатимуть, хто це був пластун сеніор Юрій П'ясецький і чи буде він записаний поруч інших, найкращих у історії Українського Пласту?"

Його життя погасло поволі як багаття пластової ватри, в яке він так любив глядіти.

Проте вогні наших ватер горять далі живо і при кожній сидять сьогодні, як колись, заслухані „в золото слів, що лились" улюбленої пісні, пластуни і пластунки, не знаючи, хто її композитор і що він саме непомітно звинув шатро свого життя та відійшов до Вічної Ватри...

Ольга Кузьмович

Василь Дмитрів

у роках 1944-1945 був у Італії. Хто знав би про нього, прошу писати на адресу:

D. D.
1919 Palmetto Street
Brooklyn, N.Y. 11227
U.S.A.

Зелено-святочні поминки в Чікаґо

Здавен - давна завівся був в Україні гарний звичай вшановувати пам'ять померлих на Зелені Свята. По визвольних змаганнях різні місцевості України зачали вшановувати пам'ять Борців, що полягли у останній війні у боротьбі за нашу батьківщину. Цей звичай скоро поширився на цілий Край. Святкування відбувалися під час самих Зелених Свят та мали національно-релігійний характер. Продовжуючи цю гарну традицію, щороку під час Зелених Свят за старим стилем вшановуємо пам'ять наших друзів, що померли тут у Чікаґо і при тому поминаємо всіх наших Героїв, що протягом віків полягли у боротьбі за волю України. Святкування відбуваються на цвинтарі св. о. Миколая, бо тут є найбільше похованих українських ветеранів. Кільканадцять літ тому було їх 5, а тепер є понад 60. Кількох є похованих на інших цвинтарях.

Організатором святкувань цього року, так само як і попередніх років, було Б-во колишніх вояків 1-шої УД УНА під патронатом Українського Міжкомбатантського Комітету та при співпраці парафії свв. Володимира і Ольги. Станиця Дивізійників у Чікаґо, на чолі із її невтомним головою Богданом Кашубою, зайнялася всією підготовою свята включно із замовленням автобусів із парафії свв. Володимира і Ольги. Хоча було гарячо, на цвинтар прибуло 1000 осіб. Комбатантські організації прийшли зі своїми прапорами. Молодь репрезентувала СУМА також зі своїм прапором. Комбатанти уставилися біля головної брами і під проводом підп. Романа Припхана перемаршували до головного хреста на середині цвинтаря. Тут уставилися півколом, прапор по середині, молодь по лівій стороні, комбатанти по правій. Святочну Панахиду відслужили отці парафії свв. Володимира і Ольги: о. крилошанин Маріян Бутринський, о. д-р Іван Телявський, о. Іван Кротець. О. д-р Іван Телявський виголосив проповідь про значення свята Героїв. Проповідник згадав славних Воїнів, починаючи від князя Олега, а скінчивши на ген. Тарасі Чупринці, що якраз цього року обходимо 25-річчя його геройчної смерти. Опісля старшини I УД УНА Любомир Рихтицький та Степан Стрільчук під звуки барабану та трубки, склали коло престолу символічний вінок. Панахиду співав Дивізійний хор під диригентурою проф. Романа Адрушка. Грімким „Вічная Пам'ять" та церковною піснею „Со Святими упокой" закінчено цю святочну Панахиду. Давніше по головній відправі ходили ми з панахидами по всіх гробах померлих ветеранів. Тоді їх було мало. Тепер ідемо із панахидою тільки на свіжі могили. Цього року ветерани із прапорами, Дивізійним хором та о. крилошанином Маріяном Бутринським, колишнім дивізійником, відправили панахиди на свіжих могилах сл. п. підп. 1-ої УД УНА Романа Ременюка, хор. УГА письменника д-ра Олеся Бабія (посвячено пам'ятник), командира УПА, Михайла Федака, май. I УД УНА д-ра Романа Ковальського (посвячено пам'ятник) та громадсько - церковного діяча Михайла Трощука. На тому офіціяльні відправи закінчено.

Священики зачали, на бажання родин померлих, відправляти панахиди на поодиноких гробах, а дві групи дивізійників під проводом підп. Юліяна Чорнія та підп. Романа Припхана відвідали всі знані могили померлих ветеранів і вшанували їх пам'ять коротким апелем та національним прапорцем.

З нагоди Зелених Свят та у 25-ту Річницю геройчної смерти ген. Тараса Чупринки видано пропам'ятні стяжки, що їх наші пані розпродували на цвинтарі.

Роман Б. Припхан

ТАРЗАН, Ч. 7343, Відзначення

Що це все означає, генерале Ітс?

Ми тебе довго не задержимо... Я знаю, що ти якнайшвидше хочеш побачити Іта!

Маю честь, Тарзане, вручити тобі „крила" американських військових повітряних сил в подяку за твій геройський вчинок!... Вручаємо їх тобі від серця, щоб ти носив ці крила над своїм серцем!

...Хоча я не можу почепити ці крила над моїм серцем — без „проливу" крови — я гордий з того, що ви прийняли мене у вашу групу відважних летунів!.. Я завжди цінитиму це відзначення!